

Man har funnet graver ved Palmahim tidligere. Bildet til venstre er i nærheten av kibbutzen og bildet til høyre er fra nasjonalparken

Graver er bevis for at det har vært liv

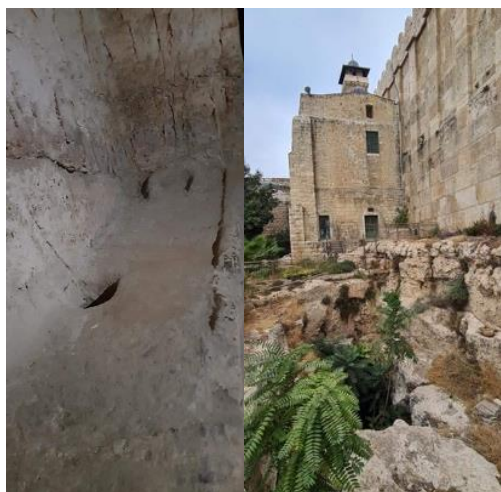
Av Elin Elkouby

Så lenge det har vært mennesker på jorden har man måttet forholde seg til at «*det er menneskes lodd i livet en gang å dø*». Hvordan man forholdt seg til dette finner man ulike praksiser på i forskjellige kulturer. Det at døde kroppene ble dekket med jord er naturlig ettersom de utvikler ubehagelig lukt, men ofte har graver og begravelser båret preg av folks tro og status.

I bibelen leser vi i begynnelsen om folks liv, og at de etter et visst antall år døde. Vi får

ikke rede på hvordan man forholdt seg til den døde kroppen. 1.Mos: 5, 4-11 beskriver det enkelt slik; «Da Adam var 130 år, fikk han en sønn som lignet ham og var som hans eget bilde, og han kalte ham Set. Etter at Adam hadde fått Set, levde han enda 800 år og fikk sønner og døtre. Hele Adams levetid ble 930 år. Så døde han. Da Set var 105 år, fikk han sønnen Enosj. Etter at Set hadde fått Enosj, levde han enda 807 år og fikk sønner og døtre. Hele Sets levetid ble 912 år. Så døde han. Da Enosj var 90 år, fikk han sønnen Kenan. Etter at Enosj hadde fått Kenan, levde han enda 815 år og fikk sønner og døtre. Hele levetiden til Enosj ble 905 år. Så døde han.»

Senere, i forbindelse med at Sara dør, går Abraham til anskaffelse av en hule som han vil begrave sin hustru i. Makpelahulen ble deretter det endelige hvilestedet til både patriarkene (Abraham, Isak og Jakob) og matriarkene (Sara, Rebekka og Lea). Det hevdes at også Esau er begravet der. Mye tyder på at de hadde hver sin grav inne i hulen og at det ikke er flere som er begravet der. Rakel fikk sin egen grav ettersom hun døde mens de var «på vei til» og hennes grav ligger ved Betlehem. (ifølge tradisjonen)

Det første bildet viser en «steinseng» med støtte for hodet. Det er hull på siden og et stort hulrom som er meislet ut i fjellet under «senga». Når det kun var bein igjen, ble de dyttet gjennom hullet til beinrestene fra «fedrene». Det andre bilde fra Makpelahulen

Dette bildet er av en «beinkiste», laget i keramikk

Etter hvert skiller man mellom gammel og ny testamentlig begravelse. I det gamle testamente står ofte setningen; «forent med sitt folk» eller «samlet til sine forfedre». Ut fra det man har funnet av gamle graver, så ser det ut til at folk i gammel-testamentlig tid som regel ble begravet i fellesgraver sammen med andre familiemedlemmer. Disse gravene er ofte hugget ut i fjell og har egne avlukker med «senger» som er hule under. Dette er oppsamlingsrom for beinrestene av avdøde personer.

Når man nærmet seg Jesu tid, ble det mer og mer vanlig med individuelle begravelser. Folk trodde at de døde skulle stå opp når Messias kom, og derfor var det ønske om å begraves separat. Dette forårsaket et plassproblem og dermed kom man med løsningen i form av «beinkister» (ossuary) i keramikk. Kroppen ble lagt i en liknisje til det kun var bein igjen, og deretter ble beina samlet og lagt i en keramikkiste med lokk og inskripsjon på siden med opplysning om navn osv. Disse «beinboksene» kunne deretter stables oppå hverandre slik at det ble plass til mange i en uthult fellesgrav. Denne

praksisen ble det slutt på i forbindelse med at tempelet ble ødelagt i år 70 e.Kr.

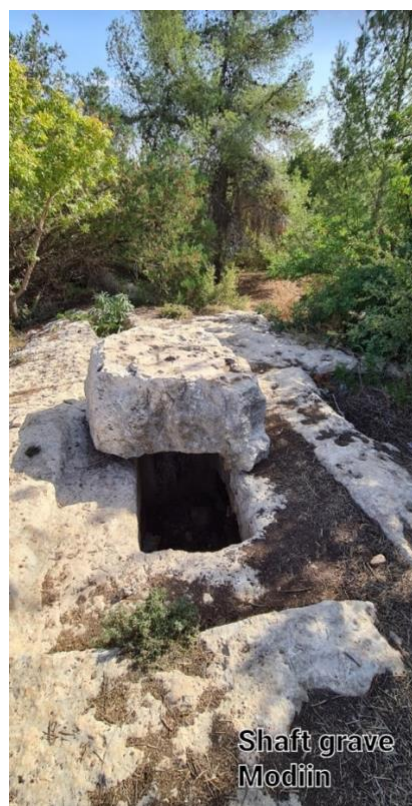
Denne graven befinner seg i området sør for Hinnomdalen i Jerusalem. Den er sannsynligvis graven til en jødisk yppersteprest familie fra omkring Jesu tid.

Jeg kommer ofte over graver på mine turer i Israel. Har det vært død, så har det også vært liv. Dessverre er de fleste gravene plyndret og derfor finner man dem åpne og tomme. Folk fra ulike kulturer har begravet sine døde sammen med verdisaker og grav-plyndere har forsynt seg uten å «lukke dørene etter seg».

Ved Palmahim, sør for Tel Aviv, har man funnet mange eldgamle graver. I 2005 fant man en 6000 år gammel gravplass med mer enn 50 gravkammer som inneholdt steinbokser for oppsamling av beinrester. Disse «beinboksene» var laget av den samme type stein som finnes i området, nemlig «kurkar» eller sandstein. Enkelte av gravene hadde leirkrukker i ulik design ved siden av «beinboksene». Det har bodd folk i dette området, ved sjøen, nettopp fordi at det er sandstein i området og ikke bare løs sand.

Langsmed stranda er det flere synlige gravhuler i fjellet. I september ble en ny

grav funnet i dette området. Denne gangen mener man at den er 3300 år gammel og det fine var at den ble funnet intakt. Graven ble funnet fordi at man holdt på med bygging i området. Steinen som dekket for åpningen, ble forskjøvet og åpningen ned til graven ble avdekket. Det var ca. 2,5 meter ned til bunnen fra åpningen. Inne i gravkammeret fant man mange forskjellige leirkrukker og noen av dem hadde inneholdt mindre krukker. Disse krukkene mener man har ulike opprinnelsesland som Libanon, Syria og Kypros. I tillegg til krukkene ble det funnet et utvalg av boller, skåler, kokekar i keramikk og oljelamper som fremdeles hadde den brente veken klistret til kanten. Det var også flere skjeletter i graven.

Bildet viser en grav som er hugget nedover i fjellet og som deretter har ett grav-kammer på hver side. Graven ble dekket med en svær steinblokk som ble plassert over åpningen. Denne graven er fra Modiin og man regner med at den er fra Makkabeertida (4-500 f.Kr).